

Teksten nedenfor er hentet fra St.prp.nr. 75 (2003-2004). Supplering av Verneplan for vassdrag.

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004, godkjent i statsråd samme dag.

121/1 Svorka (V.nr. 121.AZ)

Fylke:	Sør-Trøndelag
Kommune:	Meldal, Melhus, Orkdal, Midtre Gauldal, Rennebu
Nedbørfelt:	319,8 km ²
Urørt natur:	24 %
SP-kategori/gruppe:	I/5, I/4 (og unntak), II/11
Nasjonale laksevassdrag:	-

Svorka er sidevassdrag til Orkla og renner ut i denne ved Svorkmo. Store deler av feltet omfatter et kupert barskog- og myrområde i høydenivået 300-600 moh. I sør går fjellområdene opp mot 1100-1200 moh. Vassdraget har et stort antall vann med varierende størrelse. Under isavsmeltingen ble store mengder løsmasser avsatt i dalgangen sørøstover fra Svorksjøen. Elve- og deltaavsetninger med meanderende elveløp er utpreget i sideelva Skolda. Svorka har et varierende løpsmønster. Elva meandrerer i flate partier, og veksler med fosser og stryk, dels i canyoner der gradienten er større. De ulike partiene framstår som markerte landskapselementer. Deltaet i Svorksjøen er en interessant fluvial lokalitet. Svorka har stor variasjonsrikdom i ferskvannsfloraen. Produktivitet og mangfold er svært stort, og det er innslag av flere sjeldne arter, bl.a. i forbindelse med de større elvene og de avsnørte meandrene. Nedre deler er lakseførende og vassdraget har ørret og røye. Den næringsrike berggrunnen gjør at dette sannsynligvis er det rikeste barskogsområdet i Sør-Trøndelag. Urvatnet er naturreservat for barskog og Litlbumyrn er et naturreservat for våtmark. Skogarealene er fuglerike. Flere av vannene er gode andefuglhabitat. Flere rødlistede arter er registrert.

De nederste 3 km er berørt av kraftutbygging. Nedbørfeltet er attraktivt i friluftssammenheng både sommer og vinter. Svorksjøen og Holsjøen er viktige badeplasser og det er gode muligheter for kanopadling. Det finnes mange hytter. Sagbruksdrift har lange tradisjoner og tjærebrenning har vært en viktig aktivitet. Grutseter hytteplass hvor det ble smeltet kopper, er et sjeldent kulturminne. Den sørlige delen brukes som reinbeite vinterstid. Bosetning er spredt langs det meste av vassdraget.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Landskapet er variert og vassdraget har ulike løpsformer som framstår som sentrale landskapselementer. Feltet er attraktivt i friluftssammenheng. Kulturminneinteressene er store og samiske interesser bidrar til å gi området meget stor verdi. Ca. 3 km i nedre del av vassdraget er berørt av utbygging, men dette utgjør en liten del av vassdraget, og vassdraget for øvrig gir et intakt helhetsinntrykk. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling.

Kommunene Orkdal, Rennebu og Meldal går inn for vern av vassdraget. Midtre Gauldal kommune viser hvilke konsekvenser vern av Gaula har hatt for kommunen. Melhus kommune går imot vern av vassdraget og mener det best kan ivaretas gjennom eksisterende lovverk. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Aksjonskomiteen for bevaring av Hulsjøen, Svorkavassdraget og Fossjøområdet mener utbygging vil redusere verdien av vassdraget og gi konsekvenser for Orkla som lakseelv. Sør-Trøndelag Bondelag og Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget og viser til de store landbruksinteressene. Kraftverkene i Orkla/TrønderEnergi mener det er uheldig at det er startet en verneprosess i et vassdrag

hvor det er satt i gang en konsesjonsprosess. Trondheimsregionens Friluftsråd og Samarbeidet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen.

Når det gjelder virkningene av vern vises det til vurderingene i den generelle delen.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan IV, og ble ikke vernet med henvisning til at konsesjonsbehandling ville ivareta verneinteressene i vassdraget.

En stor del av vassdraget er relativt urørt, mens nedre del av vassdraget er vesentlig berørt av kraftutbygging. NVE har forståelse for TrønderEnergis synspunkter i forhold til konsesjonsbehandlingen i vassdraget, men er allikevel av den oppfatning at vassdraget har vesentlige verneverdier og anbefaler derfor vern av vassdraget oppstrøms inntaket til Svorkmo kraftverk.

Departementshøringen og departementets tilråding.

Melhus kommune er negative til å verne hele vassdraget. Kommunens synspunkt er at den del av vassdraget som tilhører Melhus, Skolda-systemet, helhetlig kan forvaltes uten vern etter vannressursloven.

Meldal kommune og fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Svorka, oppstrøms inntaket til Svorkmo kraftverk, tas inn i verneplanen.